

sonati, kjer mora izpeljava nuditi raznovrstne formalne konstrukcije, številne sklepe, vse to polifonsko in modulatorično bogato opremljeno. Značaj sonatine je otroška priprostost, tako glede ubranosti kakor glede umetniške znamenitosti. Pri sonati se ravno tu posebno kaže skladateljeva tehnika, dočim zahteva prvi del pred vsem nadarjenost v iznajdbi melodičnih domislekov. Drugi del se konča s polovnim sklepom na dominantni glavnega tonovnega načina.

V Premrlovi sonatini spoznavamo v drugem delu takoj glavno temo iz prvega dela. Konec drugega dela čutimo pri polovnem sklepu v 60./61. taktu.

III. del prinaša prizmo glavne teme in medstavka v istem ton. načinu ali (v molovi sonati) eventualno tudi v durovem tonovem načinu istega imena. Medstavku, ki se konča s polovnim sklepom v 78./79. taktu, sledi druga tema, transponovana v glavni tonovni način (d-mol).

Zakaj toliko po šoli dišečih besed? Prvič, ker Slovenci še nimamo oblikoslovja, ne svojega, ne prevedenega; drugič in poglavito pa raditega, ker bi si želeli, da posvečajo naši skladatelji svojo posebno pozornost redko uporabljenim formam, zlasti pa sonatni obliki, ki je podlaga skoraj vseh velikih form (uvertur, simfonij itd). Pesniške oblike, kakor jih nahajamo v ogromni večini naših skladb, ne zahtevajo veliko stavbinskega talenta in tehniške izurjenosti. Vsled tega jih tudi že več ali manj dovršeno obvladamo. Sonatna oblika pa je trd oreh, a hkratu ključ k velikim formam instrumentalne glasbe. Čez sonatino najdemo pot do sonate, od tam pa v danes še oddaljeno kraljestvo simfoniskih tvorb.

Krekova četverglasna invencija »Blagor jim!« stavi mešanemu zboru strogo kontrapunktično nalogo. Če smemo v sonatini videti malo, otroško, nežnejšo skromnejšo sestro velike, resne sonate, nahajamo slično razmerje med invencijo in fugo. Natančneje se v konstrukcijo te kontrapunktične oblike ne moremo in nočemo spuščati. Teoretično izobraženemu glasbeniku je znana izza študij, ki jih je posvetil Bachu in njegovi instrumentalni kontrapunktiki. On se tudi v prvi vrsti zanima za intimni organizem polifonske skladbe. Laika tudi dolga in široka razkladanja ne morejo dosti poučiti. On naj pusti celotno delo učinkovati ná-se.

Skladba ni lahka, a za temeljito izobražene zборе morda prav hvaležna. Navadni obseg zborovskih glasov ni prekoračen, v tem oziru ni težav.

Nasprotno se bodo pa *Devovega* moškega kora »Kvišku plava« mogli lotiti le zbori z globokimi in — nota bene! — plemenitimi basi. Nežna ubranost prvega dela in njegove repetitije izključuje trpke glasove. Precej bogata modulacija bo tudi drugim glasovom napravila marsikatero preglavico. Raditega se pogumni pevovodje in pevci ne bodo ustrašili težkoč, temveč jih bodo ravno le-te mikale, da zastavljajo vse moči v kolikor možno dovršeno prednašanje ubranosti polnega kosa.

Samospeva »Narodna« (*Saša Šantel*) in »Da sem jaz ptičica« (*Žiga Polášek*) stojita pod znamenjem narodne pesmi. Razlikujeta se vendar bistveno v nalogi, ki sta si stavila skladatelj. Šantel si je ustvaril svojo (umetno) melodijo, a jo obdeluje v narodnem zmislu priprosto. Polášek vzame naroden motiv in ga obdeluje umetniško, s pomočjo moderne bogate harmonike. Tako smo dobili v Šantlovem delcu v narodnem duhu zloženo umetno skladbo, v Poláškovem pa z umetniškim aparatom opremljeno narodno pesem. Oba načina hvalevredna!

Prihodnja številka »N. A.« bo posvečena »Glasbeni Matici« v Ljubljani. Uredništvo je bilo mnenja, da se zahvalijo »Novi Akordi« naši Matici za koncert z dne 5. februarja t. l. najprimerneje na ta način, da sestavimo eno številko iz »Glasbeni Matici« poklonjenih skladb onih slovenskih skladateljev, ki so bili zastopani na sporedu tega koncerta. V to svrhu se je obrnilo uredništvo do vseh označenih komponistov s prošnjo, naj nam pripomorejo k udejstvovanju naše ideje. In glej! Vsi

so se z veseljem in navdušenjem odzvali našemu vabilu, izvzemši častnega člana »Glasbene Matice«, *Jakoba Aljaža*, ki se za naše vabilo še zmenil ni.

Več o skladbah in njih izvajanju v književni prilogi 5. številke.

Naša vrla »Glasbena Matica« naj sprejme to poklonitev kot malo protidarilo za njen trud pri pospeševanju slovenske moderne, naj vidi v njej izraz hvaležnosti za njeno delovanje v pretekli sezoni, hkratu pa izraz iskrene želje, naj deluje tudi bodoče v sedaj inavgurirani smeri. Le v vzajemnem delovanju ustvarjajočih in izvršujočih činiteljev leži bodočnost naše umetnosti. Raditega bomo postavili 4. številki Gregorčičevo apoteozo bratske složnosti kot nekako geslo na čelo: »Bratje, v kolo se vstopimo!«, v kolo skupnega delovanja in prijateljskega medsebojnega podpiranja!

Izza tujih odrov.

Franca Neumanna (Čeha) opera »Ljubimkanje« je dosegel tudi v Kölnu in v berlinski Komični Operi nenavaden vspeh (Prim. »N. A.« IX/47).

Bittnerjeva opera »Muzikant« je imela tudi v Dvorni Operi v Draždanih odločen vspeh. Julij Bittner je Avstrijec in po svojem poklicu sodnik. Novo njegovo opero »Der Bergsee« so tudi že sprejeli za prvo uprizoritev v draždanski Dvorni Operi.

Pantomima »Snežak« mladega *Eriha Wolfa Korngolda* (Prim. »N. A.« IX/47) je ugajala tudi pri prvi predstavi v Češkem Narodnem Gledišču v Pragi.

Siegfried Wagner je dovršil novo opero »Schwarz-Schwanenreich«.

»Der ferne Klang« je nova troaktna opera, ki jo je spesnil in uglašil *Franc Schreker* na Dunaju. Ravnateljstvo dunajskega Dvornega Opernega Gledišča je delo sprejelo za uprizoritev v prihodnji sezoni.

Med opernimi novostmi izza zadnjega časa naj bodo omenjene: *František Picka*: »Malif Rainer« (Praga, Č. N. Gledišče), *Saint-Saëns*: »Dejanira« (Monte Carlo), *Gabriel Dupont*: »La Glu« (Bruselj, Monnaie-Gledišče), *Mario Costa*: »Kapitan Fracassa« (Dunaj, Ljudska Opera), *Georges Hue*: »Le Miracle« (Pariz, Velika Opera), *Dr. Sepp Rosegger* (sin P. K. Roseggerja): »Črni doktor« (Gradec, Mestno Gledišče).

Pravljica drama »Krasuljica« *Antonije Kassowitz-Cvijič*, ki jo je uglašil *I. pl. Zajc*, je žela pri premieri v Hrv. N. Gledišču v Zagrebu odločno priznanje. Kakor poročajo dnevniki, je uglašil *Zajc* tudi novo enodejansko opero »Oče naš«.

Češkega skladatelja Karla Weissa muzikalno komedijo »Revizor« (po znani, a tu zelo pokvarjeni Gogolovi veselogri istega imena) so dali z lepim vspehom na dunajski Ljudski Operi.

Albinjeva opereta »Baron Trenck« se je predstavljala v Londonu v prisotnosti skladatelja.

»Izdajstvo« se imenuje nova opera ravnatelja moskovskega konservatorija, *M. Ipolitova-Ivanova*. Opera je pri predstavi v gledišču Solodovnikova v Moskvi izredno ugajala. Libreto obdeluje boj med Kristjani v Georgiji in med Perzijci v XVI. stoletju. Glasbi pripisujejo melodioznost, mestoma celo eksotičen značaj.